

KESTÄVÄT RUOKARATKAISUT

Vipuvartta ruokajärjestelmän muutokseen

15.8.2022

Ruokajärjestelmä (engl. food system) on korvannut termin ruokaketju (engl. food chain) viime vuosina kansainvälisillä ruoka-alan foorumeilla. Mutta mitä ruokajärjestelmä itse asiassa tarkoittaa? Onko koko järjestelmää itse asiassa edes olemassa vai kuvittelemmeko sen vain erilaisten kaavioiden avulla? Ja miten muutos kohti kestävä kehityksen tavoitteita saadaan tehtyä? Muun muassa näitä asioita pohdittiin FOODPathS -hankkeen kick-off-tapaamisessa Pariisissa 30. – 31.6.2022.

Ruokajärjestelmä on väistämättä monimutkainen ja moniulotteinen systeemi – eri osista linkittyvä, dynaaminen ja itsestään kehittyvä, joten samanaikaisesti myös arvaamaton kokonaisuus. Niels Halberg Århusin yliopistosta pohti puheenvuorossaan, tulisiko tutkimuksessa lähestyä ruoantuotantoon liittyvää kokonaisuutta ruokajärjestelmän näkökulmasta. Tutkimustiedon mukaan ruokajärjestelmä on kokonaisuudessaan hyödyllinen ja tarpeellinen lähestymistapa. Se auttaa hahmottamaan eri osioiden välisiä suhteita ja keskinäistä riippuvuutta sekä monimutkaisia kokonaisuuksia.

Kriittisten muutoskohtien löytäminen oleellista systeemin vaikutusten arvioinneissa

Mutta mikä on se tekijä, joka voi saada aikaan muutoksen valtavassa kokonaisuudessa? Halberg nosti esiin Donella Meadowsin jo vuonna 1999 lanseeraaman termin "leverage" – kytkin tai vipuvarsi, joka osuu monimutkaisen järjestelmän kriittiseen kohtaan ja saa aikaan pienellä teolla ison muutoksen. Tämän teorian mukaan olisi tärkeää löytää ruokajärjestelmään liittyvissä valtavassa kokonaisuudessa ne kytkimet, joiden vipuvoimalla koko valtaisa järjestelmä saadaan muuttumaan. Näiden kytkinten etsimisessä ja vaikutusten

FOODPathS -hanke kokoaa yhteen seitsemäntoista eri kumppania yrityksistä ja kansalaisjärjestöistä korkeakouluihin ja tutkimuslaitoksiin. Yhdessä nämä tahot edustavat puolestaan kymmeniä eri verkostoja, jotka työskentelevät kestävä ja vastuullisen ruoantuotannon kehittämiseksi. Hanke linkittyy erityisesti YK:n kestävä kehityksen tavoitteeseen 17: yhteistyö ja kumppanuus. SeAMK on mukana hankkeessa edustamassa eurooppalaisten maakuntien muodostama ERIAFF (European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry) – verkostoa.

Terhi Junkkari, yliopettaja, projektipäällikkö FOODPathS (GA N°101059497) -hanke, SeAMK

FOODPathS Horizon EU-hanke – SeAMK ProjektiFOODPathS Horizon EU –hanke rakentaa uudenlaisen
kumppanuusmallin Euroopan ruokajärjestelmän kehittämiseksi

FOODPathS: Towards a new EU partnership to co-create and co-fund research & innovation activities that make our food systems sustainable

